

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.4.2.5>

ЗАГАЛЬНІ ТА СПЕЦІАЛЬНІ ПРИНЦИПИ КОНТРОЛЮ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ МІСЦЕВИХ СУДІВ

Сергій Віговський

здобувач

Науково-дослідного інституту публічного права (Київ, Україна)

ORCID ID: 0000-0002-4355-5060

Анотація. Стаття присвячена формулюванню комплексної наукової думки про сутність і сучасну систему принципів контролю за діяльністю місцевих судів в Україні. На основі критичного аналізу наукових інтерпретацій українських учених з'ясовано загальну сутність принципів контролю, у контексті чого запропоновано розуміти принципи контролю за діяльністю місцевих судів як зумовлені соціальними закономірностями, моральними засадами, звичаями, природою адміністративної діяльності та значимістю незалежного суду у правовій державі керівні та науково обґрунтовані засади, на яких системно вибудовується та відповідно до яких узгоджено функціонує система контролю за діяльністю місцевих судів. Обґрунтовується, що систему основних принципів контролю за діяльністю місцевих судів становлять загальноправові та спеціальні (галузеві якісно-функціональні) принципи. До спеціальних засадничих ідей автором віднесено принципи: прозорості контролю; доброчесності суб'єктів здійснення контролю; неупередженості контролю; професійності контролю; систематичності здійснення контролю; оперативності, обґрунтованості та визначеності контролю; дієвості, результативності й ефективності контролю; підзвітності громадянам України. У висновках до статті узагальнюються результати дослідження.

Ключові слова: галузеві якісно-функціональні принципи, загальноправові принципи, контроль за діяльністю місцевих судів, місцевий суд, принципи контролю, принципи права.

GENERAL AND SPECIAL PRINCIPLES CONTROL OVER THE ACTIVITIES OF LOCAL COURTS

Serhii Vihovskyi

Applicant

Research Institute of Public Law (Kyiv, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0002-4355-5060

Abstract. The article focuses on the formulation of a comprehensive scientific thought about the essence and modern system of principles of control over the activities of local courts in Ukraine. On the basis of a critical analysis of the Ukrainian scientists' scientific interpretations, the general essence of the control principles has been established in the context of which it is proposed to understand the principles of control over the activities of local courts as managing and scientifically based reasons conditioned by social laws, moral principles, customs, the nature of administrative activities and the importance of an independent court in a state of law, on which the system of control over the activities of local courts is systematically built and in accordance with which the system of control over the activities of local courts functions. It is substantiated that the system of basic principles of control over the activities of local courts is made up of general legal and special (sectoral qualitative-functional) principles. The author attributed the following principles to special basic ideas: control transparency; the virtues of the subjects of control; impartiality of control; professionalism of control; systematic implementation of control; efficiency, validity and certainty of control; the performance and effectiveness of control; accountability to the citizens of Ukraine. The conclusions to the article summarize the results of the study.

Key words: control over the activities of local courts, local court, principles of law, principles of control, sectoral qualitative-functional principles, general principles of law.

OGÓLNE I SPECJALNE ZASADY KONTROLI DZIAŁALNOŚCI SĄDÓW LOKALNYCH

Serhii Vihovskyi

student

Naukowo-Badawczego Instytutu Prawa Publicznego (Kijów, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0002-4355-5060

Adnotacja. Artykuł poświęcony jest sformułowaniu kompleksowej myśli naukowej na temat istoty i nowoczesnego systemu zasad kontroli działalności lokalnych sądów na Ukrainie. Na podstawie krytycznej analizy naukowych interpretacji ukraińskich uczonych wyjaśniono ogólną istotę zasad kontroli, w czego kontekście zachęcano do zrozumienia zasad kontroli działalności lokalnych sądów jako uwarunkowanych prawidłowościami społecznymi, zasadami moralnymi, zwyczajami, naturą działalności administracyjnej i znaczeniem niezależnego sądu w państwie prawnym zasad prawnych i opartych na dowodach, na których systemowo buduje się i zgodnie z którymi skoordynowano działa system kontroli działalności sądów lokalnych. Uzasadnia się, że system podstawowych zasad kontroli działalności sądów lokalnych

stanowią zasady ogólne i specjalne (branżowe zasady jakościowe i funkcjonalne). Do specjalnych podstawowych ideach autor odniósł zasady: przejrzystości kontroli; uczciwości podmiotów kontroli; bezstronności kontroli; profesjonalizmu kontroli; systematyczności kontroli; operatywności, ważności i pewności kontroli; sprawności, skuteczności i efektywności kontroli; odpowiedzialności obywateli Ukrainy. Wnioski do artykułu podsumowują wyniki badania.

Słowa kluczowe: branżowe zasady jakościowe i funkcjonalne, zasady ogólne, kontrola działalności sądów lokalnych, sąd lokalny, zasady kontroli, zasady prawa.

Вступ. У природі практично все виявляється «відповідно до певних принципів, вони пронизують собою всі сфери суспільного життя, а тому в широкому розумінні вважаються науковими в чистому вигляді, які вже потім, крізь призму предмету конкретної науки, диференціюються залежно від цього предмету. Принципи є єдиними за своїм походженням сингулярними основами будь-чого» (Когутич, 2019: 95). З огляду на це категорія «принципи» постає як універсальна, «визначення сутності якої передбачене у загальних тлумачних словниках (як загальноприйнятого застосування слова з поясненням значення, граматичних і стилістичних особливостей його вживання) й у спеціалізованих (фахових) енциклопедично-словникових джерелах (юридичних, філософських, економічних, із питань публічного управління тощо – більш наближено до відповідної сфери застосування)» (Шарая, 2020: 41). Слід констатувати, що сьогодні у юридичній науці відсутні усталені підходи до розуміння феномену принципів права, що становить особливу проблему в контексті контролю за діяльністю місцевих судів. Вказане зумовлене такими чинниками: 1) будь-яка владна діяльність у правовій державі (якою є Україна) повинна ґрунтуватися на принципах права; 2) суди у правовій і демократичній державі повинні бути незалежними та самостійними, що забезпечується комплексом принципів права (не окремим певним принципом, а їх комплексом), а тому недопустимою є практика, коли контроль за діяльністю місцевих судів не буде повною мірою вибудовуватися на таких принципах; 3) відсутність систематизованої думки про сутність і комплекс відповідних принципів створює загрози для того, що на практиці суб'єкти контролю можуть дотримуватися не усіх принципів відповідної діяльності.

Принципи контролю вже тією чи іншою мірою розглядалися українськими ученими-юристами та фахівцями у галузі державного управління, серед яких О.Ф. Андрійко, Ю.Л. Більбіт, О.П. Гетьманець, Є.Д. Когутич, Д.В. Лученко, П.П. Порошук та ін. Однак слід констатувати, що дотепер у науковій літературі відсутні актуальні дослідження сутності та системи принципів контролю за діяльністю місцевих судів, що потребує вирішення та подальшого відображення у чинному законодавстві про судоустрій і статус суддів.

Тож метою цієї наукової статті є формулювання комплексної наукової думки про сутність і сучасну систему принципів контролю за діяльністю місцевих судів в Україні. Ця мета буде досягата шляхом виконання таких завдань: 1) з'ясування сутності принципів контролю; 2) формулювання визначення поняття «принципи контролю за діяльністю місцевих судів»; 3) аналіз підходів учених до розуміння структури принципів контролю; 4) окреслення системи принципів контролю за діяльністю місцевих судів і критичний аналіз складових елементів цієї системи.

Основна частина. Критично аналізуючи позиції вітчизняних і зарубіжних учених стосовно наукового розуміння поняття «принципи контролю» (Когутич, 2019: 97; Більбіт, 2017: 79; Лученко, 2003; 200), можемо дійти висновку, що відповідні визначення є різними лише за формою й у загальному вигляді окреслюють різні аспекти вияву таких принципів, під якими науковці розуміють певні засадничі закономірні та науково обґрунтовані ідеї, на яких організовується система контролю та відповідно до яких ця система проявляється на практиці. У цьому контексті «принципи контролю за діяльністю місцевих судів» – це зумовлені соціальними закономірностями, моральними засадами, звичаями, природою адміністративної діяльності та значимістю незалежного суду у правовій державі керівні та науково обґрунтовані засади (ключові вимоги), на яких системно вибудовується та відповідно до яких узгоджено функціонує система контролю за діяльністю місцевих судів.

Що ж стосується структури розглядуваних принципів, то, беручи до уваги підходи учених до розуміння системи принципів контролю (Когутич, 2019: 97; Більбіт, 2017: 79; Порошук, 2015: 4), а також з огляду на особливості контролю діяльності місцевих судів доходимо думки, що принципи досліджуваного контролю становлять систему засадничих ідей, основними групами яких є:

1. Загальноправові принципи контролю за діяльністю місцевих судів. Принциповими закономірностями побудови та фактичного вияву контролю є загальні принципи права, без яких система контролю може стати системою пригнічення суб'єктом права іншого суб'єкта права, системою забезпечення існування авторитарного (чи навіть тоталітарного) політичного режиму тощо. Саме загальноправові принципи дозволяють контролю за діяльністю місцевого суду набувати таких форм, що сприятимуть досягненню мети такого контролю, а також не створювати перешкод для належної організаційної та процесуальної діяльності місцевого суду. До групи розглядуваних принципів контролю за діяльністю місцевих судів пропонуємо віднести: 1) принцип верховенства права; 2) принцип законності; 3) принцип гуманізму під час здійснення контролю за діяльністю місцевих судів; 4) принцип справедливого контролю за діяльністю місцевих судів; 5) принцип непорушності правової рівності під час здійснення контролю за діяльністю місцевих судів.

2. Галузеві якісно-функціональні принципи контролю за діяльністю місцевих судів. Оскільки контроль за організаційною діяльністю місцевих судів охоплюється предметом адміністративного права України, а сама така контрольна діяльність урегульована нормами національного адміністративного законодавства, цілком очевидно, що контроль здійснюється також відповідно до галузевих принципів адміністративного права, які ґрунтуються на загальноправових принципах. Важливість для належного здійснення контролю за діяльністю місцевих судів цих галузевих принципів є очевидною, адже принципи адміністративного права:

1) «вказують на основні риси, сутнісні характеристики, зміст і призначення всієї галузі адміністративного права» (Ртищева, 2018: 59); 2) «покликані гарантувати однаковий рівень якості й ефективності» управлінської діяльності (Прилипчук, 2016: 49).

У межах цієї наукової статті нами буде приділена увага лише галузевим якісно-функціональним принципам контролю за діяльністю місцевих судів, що є засадничими ідеями, які впливають із загальноправових і загальних галузевих принципів адміністративного права та стосуються якісних, функціональних особливостей здійснення контролю за діяльністю місцевих судів, становлячи відповідні базові вимоги досягнення мети контролю шляхом здійснення зазначеного виду управлінської діяльності. До основних таких принципів контролю за діяльністю місцевих судів як спеціальних принципів контролю можемо віднести такі засадничі ідеї:

1) принцип прозорості (гласності та відкритості) контролю за діяльністю місцевих судів. Цей принцип вимагає, зокрема: а) щоби процедури здійснення контролю за діяльністю місцевих судів були прозорими для усіх заінтересованих суб'єктів та суспільства без шкоди розголошення інформації, яка перебуває під особливим захистом держави; б) щоби заходи контролю були очікуваними, якщо законодавством прямо не передбачається іншого; в) щоби підстави, умови та критерії здійснення контролю були відомими для підконтрольного суб'єкта й усіх заінтересованих суб'єктів, суспільства;

2) принцип добросовісності суб'єктів здійснення контролю за діяльністю місцевих судів. У загальному вигляді ця засаднича ідея виявляється у вимозі до суб'єкта здійснення контролю за діяльністю місцевого суду бути належною мірою добросовісним. Відповідність суб'єктів здійснення контролю за діяльністю суду «критерія добросовісності» становить гарантію того, що у діях такого суб'єкта будуть відсутніми (чи будуть наявними, однак мінімальними) корупційні ризики та він належним чином буде переслідувати у своїй діяльності мету контролю;

3) принцип неупередженості (об'єктивності, нейтральності) контролю за діяльністю місцевих судів. Цей принцип переважно об'єктивується в таких вимогах до суб'єкта здійснення контролю за діяльністю місцевих судів: а) недопущення формулювання висновків про діяльність місцевого суду, вчинення дій (прийняття рішень), виходячи з тих чи інших політичних, релігійних, «расових» та інших мотивів, а також з огляду на обставини фактичної дійсності, котрі не належать до предмета контролю; б) неприпустимість використання суб'єктом здійснення контролю за діяльністю місцевих судів свого правового статусу, публічного ресурсу і т. д. з метою вияву своєї прихильності політичній, релігійній та іншій ідеології, а також із метою популяризації такої ідеології. Порушення таких вимог зумовлюватиме неоднозначне ставлення до такого суб'єкта здійснення контролю (його висновків, рекомендацій, рішень, дій) як із боку підконтрольного суб'єкта та інших суб'єктів публічної адміністрації, так і з боку суспільства;

4) принцип професійності контролю за діяльністю місцевих судів. Принцип професіоналізму у загальному сенсі – достатньо обґрунтоване у науці та на практиці припущення про якісне виконання певних дій (Гладиліна, Тюсіна, 2017: 96). Тобто можемо дійти висновку, що крізь призму вказаного принципу діяльність суб'єктів здійснення контролю повинна бути професійною й таким чином обтяжуватися: а) вимогою до здійснення цими суб'єктами контролю відповідно до певних нормативних стандартів, дотримання яких свідчить про професіоналізм такого суб'єкта; б) наявності у суб'єкта здійснення контролю необхідного рівня знань щодо здійснення контролю за діяльністю місцевого суду та навиків ефективного, раціонального та підзаконного здійснення такої діяльності. Фактично у такому ж контексті розглядає цей принцип Ю.Л. Більбіт. Із приводу сутності цієї засадничої ідеї вітчизняний науковець зазначає, що відповідний принцип контролю «вимагає, щоб контрольно-наглядні заходи реалізовувалися тільки тими особами, які мають відповідний рівень професійної підготовки, володіють необхідними знаннями, вміннями та навичками. У зв'язку із цим надзвичайно важливого значення набуває питання забезпечення контролюючих органів необхідною кількістю кваліфікованих кадрів-контролерів, адже від стану кадрового потенціалу перших (тобто контролюючих органів) прямо залежать якість, ефективність і дієвість державного контролю у відповідній сфері» (Більбіт, 2017: 49);

5) принцип систематичності здійснення контролю за діяльністю місцевих судів. Стабільність здійснюваних суб'єктом контролю контрольних заходів впливу на підконтрольного суб'єкта, коли вони не зумовлюють бар'єр для належного функціонування такого суб'єкта, є важливою гарантією досягнення мети контролю. Цю позицію підтримують й інші учені, які досліджували принципи контролю. Зокрема, Ю.Л. Більбіт констатує, що «безперервність контролю є обов'язковою умовою, без якої неможливо отримати об'єктивну картину ситуації, що склалася, адже контрольні заходи, які здійснюються нерівномірно, хаотично, не сприяють отриманню достовірних даних про об'єкт контролю, а навпаки, відображають його випадкові характеристики» (Більбіт, 2017: 48). У свою чергу, О.О. Чумак зауважує, що у процесі здійснення контролю необхідно дотримуватися вказаної засадничої ідеї, адже «це вносить певний порядок і дисципліну в роботу як того, кого контролюють, так і того, хто контролює. До того ж систематичний контроль дає змогу краще орієнтуватися в конкретній галузі управління та постійно аналізувати стан справ, а також виявляти недоліки в управлінській діяльності, відшукувати резерви чи попереджувати непередбачені наслідки» (Чумак, 2016: 361);

6) принцип оперативності контролю за діяльністю місцевих судів. Ця засаднича ідея вимагає від суб'єкта здійснення контролю за діяльністю місцевих судів не лише безперервно здійснювати контроль, але й вчасно у межах контрольної діяльності реагувати на помічені відхилення від норми діяльності місцевого суду, а також на ризики неналежної діяльності підконтрольного суб'єкта;

7) принцип обґрунтованості та визначеності контролю за діяльністю місцевих судів. Ця засаднича ідея вимагає від суб'єкта здійснення контролю за діяльністю місцевих судів щонайменше: а) здійснювати заходи контролю у тому разі, коли для цього є відповідні підстави й умови; б) надавати місцевим судам рекомендації

з організаційної діяльності тоді, коли вони цього потребуватимуть; в) окреслювати мету та завдання заходів контролю, що здійснюються, а також функції, за рахунок яких досягається мета цих заходів; г) визначати строки здійснення заходів контролю та відповідальних осіб за здійснення таких заходів і т. д.;

8) принцип дієвості, результативності й ефективності контролю за діяльністю місцевих судів. Цей принцип вимагає, щоби у фактичній дійсності: а) існувала система відповідного контролю; б) така система безперейно функціонувала; в) результатом цього функціонування були би реальні позитивні наслідки у вигляді об'єктивної мети контролю; г) позитивні наслідки здійснення контролю за діяльністю місцевих судів настали з мінімальними витратами ресурсів на здійснення такого контролю;

9) принцип підзвітності громадянам України. Відповідний принцип, як зазначає М.В. Вишневський, «загалом характеризує зобов'язання публічних органів влади, зокрема й суб'єктів судочинства, аргументовано доповідати про результати своєї діяльності перед громадськістю, зокрема обговорювати майбутні перспективи та реальний стан ходу речей за конкретною тематикою» (Вишневський, 2019: 65). У практичній дійсності цей принцип виявляється у співпраці відповідальних суб'єктів «із журналістами, громадянами, громадськими організаціями в межах питань, що підлягають консультуванню» (Вишневський, 2018: 104).

Висновки. Сьогодні принципи контролю за діяльністю місцевих судів в Україні можна розглядати як сформований складний феномен, що характеризується структурою взаємопов'язаних елементів, логічним чином згрупованих у три групи принципів. Першу групу системи таких засадничих ідей становлять загальноправові принципи права, наявність у структурі яких сприяє тому, щоби система контролю за діяльністю місцевих судів вибудовувалася й у практичній дійсності, функціонувала, сприяючи розбудові в Україні правової держави. Друга група засадничих ідей охоплює спеціальні принципи, що є адміністративно-правовими за своєю природою. У цьому контексті контроль за діяльністю місцевих судів набуває якісних статичних і функціональних характеристик, які формуються внаслідок впливу на суб'єкта здійснення контролю принципів, розроблених у межах адміністративного права з метою уможливлення ефективного функціонування суб'єктів публічної адміністрації.

Список використаних джерел:

1. Ботьбіт Ю.Л. Державний контроль за виробництвом та обігом спирту, алкогольних напоїв і тютюнових виробів в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Суми, 2017. 249 с.
2. Вишневський М.В. Адміністративно-правове регулювання діяльності апарату суду в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2019. 219 с.
3. Вишневський М.В. Принципи адміністративно-правового регулювання діяльності апарату суду в Україні. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. № 1. Т. 3. С. 101–106.
4. Гладилина И.П., Тюсина Л.С. Принцип профессионализма как основа предотвращения рисков при осуществлении закупок. *Инновации и инвестиции*. 2017. № 6. С. 96–97.
5. Когутич Є.Д. Принципи як складовий елемент контролю за діяльністю приватних виконавців в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 1. С. 88–93.
6. Лученко Д.В. Проблеми систематизації принципів контрольно-процесуальної діяльності. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2003. № 5. С. 199–207.
7. Порошук П.П. Адміністративно-правові засади контролю за діяльністю апарату суду : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2015. 16 с.
8. Прилипчук О.В. Європейський адміністративний простір: принципи та засади. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2016. Вип. 2. С. 46–50.
9. Ртищева Т.О. Адміністративно-правовий статус помічника-консультанта народного депутата України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2018. 220 с.
10. Чумак О.О. Адміністративно-правові засади діяльності Державної виконавчої служби в Україні в умовах реформування органів виконавчої влади : дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.07. Дніпро, 2016. 484 с.
11. Шарая А.А. Принципи адміністративно-процедурного права: питання теорії та практики : дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2020. 460 с.

References:

1. Bolbit Yu.L. (2017). Derzhavnyi kontrol za vyrobnytstvom ta obihom spyrtu, alkoholnykh napoiv i tiutiunovykh vyrobiv v Ukraini [State control over the production and circulation of alcohol, alcoholic beverages and tobacco products in Ukraine]: dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Sumy. 249 p. [in Ukrainian].
2. Vyshnevskiy M.V. (2019). Administratyvno-pravove rehuliyuvannya diialnosti aparatu sudu v Ukraini [Administrative and legal regulation of the court staff in Ukraine]: dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Kyiv. 219 p. [in Ukrainian].
3. Vyshnevskiy M.V. (2018). Pryntsypy administratyvno-pravovoho rehuliyuvannya diialnosti aparatu sudu v Ukraini [Principles of administrative and legal regulation of the court staff in Ukraine]. *Prykarpatskyi yurydychnyi visnyk*. № 1, T. 3. pp. 101–106. [in Ukrainian].
4. Gladilina I.P., Tiusina L.S. (2017). Pryntsypp professyonalizma kak osnova predotvrashcheniya ryskov pry osushchestvlenyy zakupok [The principle of professionalism as the basis for risk prevention in procurement]. *Ynnovatsyy y ynvestytsyy*. № 6. pp. 96–97. [in Russian].
5. Kohutykh Ye.D. (2019). Pryntsypy yak skladovyi element kontroliu za diialnistiu pryvatnykh vykonavtsiv v Ukraini [Principles as an integral element of control over the activities of private performers in Ukraine]. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*. № 1. pp. 88–93. [in Ukrainian].

6. Luchenko D.V. (2003). Problemy systematyzatsii pryntsyviv kontrolno-protseusualnoi diialnosti [Problems of systematization of the principles of control and procedural activity]. *Derzhavne budivnytstvo ta mistseve samovriaduvannia*. № 5. pp. 199–207. [in Ukrainian].
7. Poroshchuk P.P. (2015). Administratyvno-pravovi zasady kontroliu za diialnistiu aparatu sudu [Administrative and legal principles of control over the activities of the court staff]: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Kyiv. 16 p. [in Ukrainian].
8. Prylypchuk O.V. (2016). Yevropeyskyi administratyvnyi prostir: pryntsypy ta zasady [European administrative space: principles and principles]. *Derzhavne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia*. Vyp. 2. pp. 46–50. [in Ukrainian].
9. Rtyshcheva T.O. (2018). Administratyvno-pravovyi status pomichnyka-konsultanta narodnoho deputata Ukrainy [Administrative and legal status of the assistant-consultant of the People's Deputy of Ukraine]: dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Kyiv. 220 p. [in Ukrainian].
10. Chumak O.O. (2016). Administratyvno-pravovi zasady diialnosti Derzhavnoi vykonavchoi sluzhby v Ukraini v umovakh reformuvannia orhaniv vykonavchoi vlady [Administrative and legal bases of activity of the State executive service in Ukraine in the conditions of reforming of executive bodies]: dys. ... d-ra yuryd. nauk: 12.00.07. Dnipro. 484 p. [in Ukrainian].
11. Sharaia A.A. (2020). Pryntsypy administratyvno-protsedurnoho prava: pytannia teorii ta praktyky [Principles of administrative procedural law: issues of theory and practice]: dys. ... d-ra yuryd. nauk: 12.00.07. Zaporizhzhia, 2020. 460 p. [in Ukrainian].

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.4.2.6>

ДОСВІД ФРАНЦІЇ У РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ ПРИМУСОВОГО ВИКОНАННЯ ЧЕРЕЗ СТЯГНЕННЯ КОШТІВ ІЗ РАХУНКУ БОРЖНИКА

Олексій Воронько

керівник

Юридичної фірми «АРІО» (Київ, Україна)

ORCID ID: 0000-0003-0994-3710

Анотація. У статті розглядаються особливості правового регулювання засобів примусового виконання за законодавством Франції, зокрема арешт-стягнення грошових коштів із банківського рахунку боржника. Встановлено, що французьке законодавство надає перевагу накладенню арешту і зверненню стягнення саме з банківського рахунку, що є менш дорогим і менш травматичним для боржника порівняно з іншими видами стягнення. Варто також врахувати, що стягнення коштів із рахунку боржника не займає так багато часу, як інші види стягнення. Впродовж останніх років процедура арешту банківського рахунку достатньо еволюціонувала шляхом дематеріалізації. Дедалі частіше банки дають згоду на надсилання виконавцями правосуддя актів про арешт виключно в електронному вигляді. Швидко й ефективно реалізація процедури арешту-стягнення коштів із банківських рахунків боржника стала можливою після запровадження Реєстру банківських рахунків. Важливим моментом є те, що в Реєстрі наявна інформація щодо рахунків, однак вона не містить відомостей щодо руху коштів на них. Тобто інформація з Реєстру може бути використана як підстава для звернення до банку боржника з актом про арешт банківського рахунку. Специфіка виконавчого провадження Франції полягає в тому, що саме існування норм виконавчого провадження дає можливість боржнику добровільно виконати свої зобов'язання, в іншому разі ці дії будуть здійснені в автоматичному порядку.

Ключові слова: примусове виконання, вилучення коштів, виконавче провадження, арешт майна, цивільне процесуальне право Франції.

FRANCE'S EXPERIENCE IN IMPLEMENTING MEASURES OF ENFORCEMENT THROUGH COLLECTION OF ACCOUNTS ON THE DEBTOR'S ACCOUNT

Oleksii Voronko

Head

Law Firm "ARIO" (Kyiv, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0003-0994-3710

Abstract. The article considers the peculiarities of the legal regulation of means of enforcement under French law, in particular the seizure and recovery of funds from the debtor's bank account. It has been established that French law favors the seizure and recovery of a bank account, which is less costly and less traumatic for the debtor than other types of recovery. It is also worth noting that the recovery of funds from the debtor's account does not take as much time as other types of recovery. In recent years, the procedure for seizing a bank account has evolved considerably through dematerialization. Increasingly, banks are agreeing to send arrest warrants only in electronic form by bailiffs.